ყოველ დღე ორშაბათს გარდა

დროება

ცალკე ნომერი ღირს შაური

რედაქცია: სოლოლაკზე, სერგიევის ქუჩაზე, ივ. ამირაგოვის სახლში, № 8.

კანტორა რედაქციისა: სერგიევის ქუჩაზე, ივ. ამირაგოვის სახლებში, № 8.

ხელის-მოწერა მიიღება კანტორაში. გარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газ. „Дроэба“.

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან.

განცხადება: მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვა ენებზე.

ფასი განცხადებისა: [illegible]ებით ასოზე—1 კაპ., ასო-მთავრულით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის სიცეროთი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

ამ 1878 წელს ყოველ-დღიური გაზეთი

„დროება“

გამოდის იმავე პროგრამმითა და მიმართულებით, როგორც დღემდინ გამოდიოდა ხოლმე.

ხელის-მოწერა

თ ფ ი ლ ი ს შ ი—„მიიღება დროების“ რედაქციაში (სერგიევის ქუჩაზე, ივ. ამირაგოვის სახლებში).

გ ა რ ე შ ე მ ც ხ ო ვ რ ე ბ თ ა ამ ადრესით უნდა დაიბარონ გაზეთი: *Въ Тифлисъ. Въ Редакцію „Д р о э б а“.*

ფასი გაზეთისა

მთელის წლისა	8 მან.	„ კაპ.
ექვსის თვისა	4 „	50 „
ოთხის თვისა	3 „	„ „

უმორჩილესი თხოვნა ხელის-მომწერლებსა და აგენტებს: **ხვედრი ფული გაზეთისა იმის დაბარებისა-თანავე უნდა იქმნეს გამოგზავნილი;** თუ არ აგენტების საშუალებით, ისე რედაქცია უ ფ უ ლ ო თ გ ა ზ ე თ ს ა რ ა ვ ი ს ა რ გ ა უ გ ზ ა ვ ნ ი ს.

ტელეგრამმები

ბრძოლის ველიდამ

დიდი მთავარის დუნაის არმიის მთავარ-სარდლის ტელეგრამმა დიდი მთავარის კავკასიის არმიის მთავარ-სარდლის სახელობაზედ.

შიპკა, 17 იანვარს. მე დღეს ადრიანოპოლში მივედი, ჰერმანლიდამ რკინის გზით ვნამთელი გვარდიის ქვევითა ჯარი თავის არტილერიით ჩინებულს მდგომარეობაში. ადრიანოპოლში შესვლის დროს წინ შემომიგება დეპუტაციები და სამღვდელოება ბოლგარიელებისა, ბერძნებისა, სომხებისა და ებრაელებისა საეკკლესიო გალობითა და ბაირაღებით. მთელი ხალხი გამოცვივდა ჩემს შესახვედრად; ყველანი გახარებულნი და კმაყოფილნი არიან. ჩვენმა მოწინავე ჯარებმა დაიჭირეს კირკილისე, ხარ-კიოი და დემოტიკა.

ომის ამბები

აზიის ბრძოლის ველიდამ

არტაანი, 12 იანვარს. („დროების“ კორრესპონდენცია). რასაკვირველია, შეტყობილი გექნებათ, რომ ჩვენმა არტაანის პატარა ატრიადმა აიღო არდანუჯი და მიადგა არტვინს. მაგრამ ამბობენ, რომ ამ დროს ოსმალოებმა ეშმაკობა მოიხმარესო:

გამოუგზავნეს ატრიადის უფროსს პარლამენტიორი, რომელმანც შეატყობინაო, რომ მითომ ოსმალეთსა და რუსებს შუა დროებითი შერიგება მოხდაო.

ატრიადის უფროსმა დაუჯერა, მოაბრუნა ატრიადი უკან არდანუჯშიო და მერე რომ გაიგო ოსმალოების სიცრუე, ისევ გაილაშქრა პირველ იანვარს არტვინისკენო; მაგრამ ამ ცოტა ხანში ოსმალოებმა გზა გაამაგრეს და გააკეთეს რამდენიმე პოზიციებიო.“

მართალია, დიდი ტანჯვით და ზარალით, მაგრამ ეს ატრიადი მუდამ დღე სულ წინ მიდიოდა, ბევრი ცხარე შეტაკებაც ჰქონდა მტერთან. გუშინ იქიდგან მოსულმა ყაზახის აფიცერმა მითხრა, რომ ჩვენი ატრიადი, მე რომ წამოვედიო, სამ ვერსზედ იდგაო არტვინიდგანაო.

ავათმყოფობა და სიკვდილი დიდია აქა.

ამ ცოტა ხანში აპირებენ ტელეგრაფის გაკეთებას არდანუჯისკენ.

ხშირი ცვლილებაა ტაროსისა: ხან მშვენიერი თბილი დღეებია, ხან საშინელი ყინვა; სიცივე ამ ცოტა ხანებში იყო 25 გრადუსი. ქარი აფუჭებს ნამქერით გზას; ერთი კვირა გზა შეკრული იყო არდანუჯისკენ.

დ. თუხარელოვი.

მთელი ქვეყნის ყურადღება ამჟამად მებრძოლთ მორიგების შესახებ მოლაპარაკებაზედ არის მიქცეული. ამ საგნის თაობაზე ოფიციალურად, მთავრობისაგან ჯერ არა ისმის-რა; მაგრამ სხვა-და-სხვა უცხო ქვეყნის გაზეთებში კი ბევრს იწერებიან. პირობებიც მორიგებისა ხან ერთი მოჰყავთ და ხან მეორე; მაგრამ ყველა გაზეთები კი თანხმობით იწერებიან, რომ სლავიანურ ქვეყნებს უფრო მომეტებული თავისუფლება მიენიჭებათ და ბათუმსა და იმის მაზრას რუსეთს უთმობს ოსმალეთიო.

უეჭველია, რომ დღეს საღამოს ან ხვალ უნდა მოგვივიდეს ჩვენ ამ საგნის შესახებ უფრო დაწვრილებული და უფრო ნამდვილი ამბები.

—

ლონდონის გაზეთის „Daily News“-ის არზრუმელი კორრესპონდენტი ამბობს: „ტრაპიზონის გზაც ამჟამად სრულიად შეკრული აქვს არზრუმს. და თუ ეს ქალაქი და იმის ჯარიც რუსებს ჩაუვარდათ ხელში, მაშინ მთელს მცირე აზიაში ოსმალებს თითქმის სრულიად ჯარი აღარ ეყოლებათ; დარჩებათ მხოლოთ ორი ბატალიონი ბაიბურთში, 8 ბატალიონი ტრაპიზონში და ბათუმის ჯარი.“

ევროპის ბრძოლის ველიდამ

სტამბოლიდამ მოსული ტელეგრამმა, გვატყობინებს, რომ ახმედ-მიუხ-ფაშა დანიშნულია იმ ჯარების სარდლად, რომელიც ადრიანოპოლსა და სტამბოლს შუა დგას თორქუსლუში და მუხთარ და შევქეთ-ფაშები კი იმ ჯარის უფროსად, რომელიც ზედ სტამბოლის წინ დგას ჩათალჯაში.

—

ყველა უცხო ქვეყნის გაზეთებში იწერებიან, რომ ადრიანოპოლიდამ გალიპოლისაკენ გაელაშქრა რუსის ჯარიო; ეს უკანასკნელი ქალაქი ვერ გაუმაგრდება მტერს, რადგან აქ ცოტა გარნიზონი დგას ოსმალოსიო და, თუ მორიგება არ მოხდა, უეჭველია, რუსები დაუბრკოლებლად აიღებენ ამ ციხე-ქალაქს, რომლის შემდეგაც დარდანელის წყალიც რუსის მფლობელობაში იქნებაო.

გალიპოლში და თვითონ სტამბოლშიაც ძალიან დაფეთხობილია თურმე ხალხი.

—

ვენის გაზეთს „Presse“-ს მოსვლია შემდეგი დეპეშა 11 იანვარს სტამბოლიდამ:

„რუსის ჯარებმა დაიჭირეს Ушъ-ميوفري და Демотикі და წინ მიდიან Балиполиисакенъ. Ამათი მოწინავე ჯარი ათი ვერსის სიშორეზედ არის ამ ქალაქ Балиполиდამ.

„სტამბოლიდამ წავიდა ბრძანება, რომ თუ რუსები მორიგების შეკვრამდინ მოვიდნენ მანდ, წინააღმდეგობა გაუწიონ და არამც-და-არამც ნებით არ დაანებონ ქალაქი. Ახალს ჯარს აგზავნიან ამ ქალაქ Балиполиში. Сулеиман-фашаа ქალის ნავსადგურში მივიდა, სადაც თავის ჯარებით ხომალდებში უნდა ჩაჯდეს და Стамболს მივიდეს.“

—

Газетъ „Le Temps“ შემდეგი ამბავი მოსვლია დეპეშით სტამბოლიდამ:

„Აქაური ხალხი ძალიან დაფთხობილია; დღე-დღეზე რუსებს მოელიან. Თქოულობენ, რომ რა პირობითაც იქნება, მმართებლობა მოურიგდეს რუსეთს. Султанი Брусსაში აპირებს წასვლას, თუ მორიგება არ მოხდა.“

საქართველო

ДЕЦУРИ

** ხვალ, ხუთშაბათს, აღსრულდება ჩვენს ქალაქში სამხედრო სასამართლოს განჩინება, რომლის ძალითად ჩამოლ-

ფელტონი

დავიწყებული სოფელი

Мегобрисგან პანჩური არ მეტკინება—მეწყინება.

—

„Сиყვარულმა მათქმევინა,
Тореე ვინ ლექსი ვინა?“

—

Самшობლოს ნატრულ „Уисматс“ გეფიცები, მკითხველო, დიდად საცოდავი ვარ! Ერთს ისეთს დამყაყებულს, ყოვლად მიყრუებულ, Сулისა და ხორცის დამგმობელ, ვაით და ვაგლახით ჰაერ მოცულ დედა-მიწის კუნჭულში ვარ მიგდებული, რომ იქნება გმობა, ბაიყუში გმობაც შეგებრალებოდა, ჩემს ყოფაში ჩავარდნილი. Виცი გულ-კეთილი ხარ!

„Бანსვენებული“ ბატონ-ყმობის დროს დიდ-ბატონიანთ ოჯახში, გადია-მოახლეებმა იცოდენ: გამოუდეგარ რამეს, რაც კი რამ იპოებოდა ჩიხო-მახო ყმისგან გამონაწოვ ბატონის ქონებაში, Сულ საკუჭნაო ულაზათო კუნჭულში მიჰყრიდნენ. Იქ ეგროე-ეყარა: ქალ ბატონის დაგლეჯილი ფოსტლები, სახედარის ღამტვრეული კეხი, აპეურების და შოლტ-მათრახების ნაწყვეტები, გაბზარული კუტალი და სხვა-და-სხვა..

Ახლა Сულ ამას რომ წარმოიდგენ, მკითხველო, მეც თან მიმაყოლე, რადგან მეც ამ ნაგლეჯების იღბალში ვარ! ჩემმა ბრუტიანმა ბედმა კისერში ხელი მკრა და ამ უმგზავს ალაგს მიმაგდო, სადაცა ვარ იმ გვარათ, როგორც გადიამ იცოდა „განსვენებულ დროს“ ფოსტალ-ნაგლეჯის კუთხეში მიგდება; იმ დროს გადია—ფოსტალს და ამ დროს იღბალი—მე ერთ გვარად გვეკიდება.—Сად ნაგლეჯი ფოსტალი და სად ცოცხალი Сული—მე?!...

Замიგონია თუ წამიკითხამს, ვიცი ერთი Сენი რომ „ლეტარგიას“ უწოდებენ. Ეს Сენი რომ კაცს დაჰქროლავს, ჩაამიწებს ისე, თითქო Сული ხორცს წაეგლიჯაო; მიაძინებს ისე, თითქო სიკვდილმა კაცის Сული ამ სოფლიდამ გააპარაო; ისე ღრმად ჩააძინებს, თითქო ამ სიღრმეს ეს საწუთრო საბრალო Сულს „იმ სოფლის საუკუნო Сუფევად“ გარდუქციაო.

Ერთის სიტყვით, კაცს არავითარი სიცოცხლის ნიშანი აღარ აჩნეევა...

Магრამ მაინც მკვდარი კი არ არის, ცოცხალია; Магრამ თავის სიცოცხლეს მხოლოდ თვითონ გრძნობს თავის მიწურულ-მინაბებულ Сულშია და გარეშე კი არავინა,—თავისად ცოცხალია და გარეშედ მკვდარი!...

Ჭირისუფლები ცხედარს დასტირის,—ცხედარს კი თავი მკვდრად არ მიაჩნია! Мეზობლები განსვენებულს შესუდრვენ,—„განსვენებულს“ კი უნდა Сუდარი შეადგილს არ დაუჭერთ თქვენს პატივცემულს გაზეთში ამ ამბავს!

Ეს ერთი თვე იქნება, რაც ბუბერინკის პრავლენიეში დაიარება ერთი ახალი მღვდელი გვარათ Ш. და ეხვეწებათ: შემამოწმებინეთ დოქტორებს, მართლა გიჟი ვარ, თუ არაო! Როგორც შევიტყე ამ თვის 7 ჰშველებია ამ საწყალს მღვდელს: შეუმოწმებიათ დოქტორებსა, მაგრამ იმაში არავითარიმე სიგიჟის ნიშანი არ უპოვნიათ.

Ამ მღვდლის შემოწმების მიზეზი ყოფილა შემდეგი:

Წარსულს ენკენისთვეში სიღნაღის უეზდის ბლაღოჩინი ხატიაშვილის სამღვდელოება შეკრებილა და მოულაპარაკნიათ, რომ, რადგანაც მ. ხატიაშვილს ახალი ამორჩევის ძალით ვადა გაუთავდა, ვსთხოვოთ არქიელს, რომ ნება მოგვცეს ახალი ამორჩევა მოვახდინოთ ბლაღოჩინისაო და ეს თავიანთი განზრახვა კიდეც შეესრულებინათ; არქიელთან თხოვნა გამოეგზავნათ.

Ეს ამბავი რომ შეეტყო მ. ხატიაშვილს და მასთან ისიც, ვითომც სამღვდელოება მის მაგიერ ირჩევდეს ბლაღოჩინად ამ Ш-ს, ისე შენი და ჩემი მტერი შეწუხდეს, როგორც ხატიაშვილი შეწუხებულა. Магრამ გულის მალამოც მალე მოეგონებინა: Маშინათვე მღვდლების აზასთან უკან გამოეყოლებინა თავი-

ФЕЛЕТОНЪ

ПОТЕРЯННАЯ ДЕРЕВНЯ

Мегобрисგან პანჩური არ მეტკინება—მეწყინება.

—

„Сიყვარულმა მათქმევინა,
Тореე ვინ ლექსი ვინა?“

—

Самшობლოს ნატრულ „Уисматс“ გეფიცები, მკითხველო, დიდად საცოდავი ვარ! Ერთს ისეთს დამყაყებულს, ყოვლად მიყრუებულ, Сულისა და ხორცის დამგმობელ, ვაით და ვაგლახით ჰაერ მოცულ დედა-მიწის კუნჭულში ვარ მიგდებული, რომ იქნება გმობა, ბაიყუში გმობაც შეგებრალებოდა, ჩემს ყოფაში ჩავარდნილი. Виცი გულ-კეთილი ხარ!

„Бანსვენებული“ ბატონ-ყმობის დროს დიდ-ბატონიანთ ოჯახში, გადია-მოახლეებმა იცოდენ: გამოუდეგარ რამეს, რაც კი რამ იპოებოდა ჩიხო-მახო ყმისგან გამონაწოვ ბატონის ქონებაში, Сულ საკუჭნაო ულაზათო კუნჭულში მიჰყრიდნენ. Იქ ეგროე-ეყარა: ქალ ბატონის დაგლეჯილი ფოსტლები, სახედარის ღამტვრეული კეხი, აპეურების და შოლტ-მათრახების ნაწყვეტები, გაბზარული კუტალი და სხვა-და-სხვა..

Ახლა Сულ ამას რომ წარმოიდგენ, მკითხველო, მეც თან მიმაყოლე, რადგან მეც ამ ნაგლეჯების იღბალში ვარ! ჩემმა ბრუტიანმა ბედმა კისერში ხელი მკრა და ამ უმგზავს ალაგს მიმაგდო, სადაცა ვარ იმ გვარათ, როგორც გადიამ იცოდა „განსვენებულ დროს“ ფოსტალ-ნაგლეჯის კუთხეში მიგდება; იმ დროს გადია—ფოსტალს და ამ დროს იღბალი—მე ერთ გვარად გვეკიდება.—Сად ნაგლეჯი ფოსტალი და სად ცოცხალი Сული—მე?!...

Замიგონია თუ წამიკითხამს, ვიცი ერთი Сენი რომ „ლეტარგიას“ უწოდებენ. Ეს Сენი რომ კაცს დაჰქროლავს, ჩაამიწებს ისე, თითქო Сული ხორცს წაეგლიჯაო; მიაძინებს ისე, თითქო სიკვდილმა კაცის Сული ამ სოფლიდამ გააპარაო; ისე ღრმად ჩააძინებს, თითქო ამ სიღრმეს ეს საწუთრო საბრალო Сულს „იმ სოფლის საუკუნო Сუფევად“ გარდუქციაო.

Ერთის სიტყვით, კაცს არავითარი სიცოცხლის ნიშანი აღარ აჩნეევა...

Магრამ მაინც მკვდარი კი არ არის, ცოცხალია; Магრამ თავის სიცოცხლეს მხოლოდ თვითონ გრძნობს თავის მიწურულ-მინაბებულ Сულშია და გარეშე კი არავინა,—თავისად ცოცხალია და გარეშედ მკვდარი!...

Ჭირისუფლები ცხედარს დასტირის,—ცხედარს კი თავი მკვდრად არ მიაჩნია! Мეზობლები განსვენებულს შესუდრვენ,—„განსვენებულს“ კი უნდა Сუდარი შეადგილს არ დაუჭერთ თქვენს პატივცემულს გაზეთში ამ ამბავს!

Ეს ერთი თვე იქნება, რაც ბუბერინკის პრავლენიეში დაიარება ერთი ახალი მღვდელი გვარათ Ш. და ეხვეწებათ: შემამოწმებინეთ დოქტორებს, მართლა გიჟი ვარ, თუ არაო! Როგორც შევიტყე ამ თვის 7 ჰშველებია ამ საწყალს მღვდელს: შეუმოწმებიათ დოქტორებსა, მაგრამ იმაში არავითარიმე სიგიჟის ნიშანი არ უპოვნიათ.

Ამ მღვდლის შემოწმების მიზეზი ყოფილა შემდეგი:

Წარსულს ენკენისთვეში სიღნაღის უეზდის ბლაღოჩინი ხატიაშვილის სამღვდელოება შეკრებილა და მოულაპარაკნიათ, რომ, რადგანაც მ. ხატიაშვილს ახალი ამორჩევის ძალით ვადა გაუთავდა, ვსთხოვოთ არქიელს, რომ ნება მოგვცეს ახალი ამორჩევა მოვახდინოთ ბლაღოჩინისაო და ეს თავიანთი განზრახვა კიდეც შეესრულებინათ; არქიელთან თხოვნა გამოეგზავნათ.

Ეს ამბავი რომ შეეტყო მ. ხატიაშვილს და მასთან ისიც, ვითომც სამღვდელოება მის მაგიერ ირჩევდეს ბლაღოჩინად ამ Ш-ს, ისე შენი და ჩემი მტერი შეწუხდეს, როგორც ხატიაშვილი შეწუხებულა. Магრამ გულის მალამოც მალე მოეგონებინა: Маშინათვე მღვდლების აზასთან უკან გამოეყოლებინა თავი-

ПИСЬМО РЕДАКТОРУ

Ш. Редакторо!

Тუმცა თქვენის გაზეთის მკითხველთ კარგათ იციან, თუ რამოტენა ბოროტება ტრიალებს ამ ჩვენს სოფლის სამღვდელოებაში, მაგრამ რადგანაც ქვემოთ-მოყვანილი მოვლინება უფრო ცხადათ გვიჩვენებს მას—თუ სადამდისინ მიაღწია ზოგიერთი მღვდლების ზნეობით დაცემამ, ამისთვის იმედი მაქვს, მკირე

მოიფხრიწოს; მეკუბოე მკვდარს კუბოში ჩაჰჭედს,—„მკვდარს კი უნდა კუბო დალეწოს,—„სატირელს“ კი უნდა წამოვარდეს, და ყველა იფრინოს: „Шორს, Шორს ჩემგანაო!!“

Бოლოს გამოიტირებენ, სამარისკენ მიასვენებენ, აქა-იქ შეაჩერებენ, საფლავში ჩაუშვებენ, მიწას მიაყრიან... Да ამ დროს, როცა მოაპანწიალებენ, აქა-იქ ისვენებენ, როცა ასაფლავებენ, როცა მიწას აყრიან, როცა ანაფორა თავს დაჰბუტბუტებს,—ის, „განსვენებული“, ყველაფერს ამას გრძნობს და სურს. ოჰ! როგორა სურს, დაიძახოს: „Рას ჩადიხართ, ადამიანებო!“ „Мიშველეთ ქრისტიანებო!“... Магრამ სურვილი სურვილად რჩება: იმის ხმა არავის ესმის, რადგანაც ნატამალი ხმის ამოღება არ შეუძლიან...

Ჩამარხეს და მარხია იქ, იმ ალაგას, რომლის სიახლოეს გავლაც შემაძრწუნებელი და თმის ამბურძგავი იყო იმისთვის! Ცოცხალი მკვდრად დამარხული სამარეში ფიქრობს, ჭვრძნობს, ჭვრძნობს და ფიქრობს...

— Იქნება მართლა მკვდარი ვარ?!.. Магრამ როგორი მკვდარი ვარ?... Мიწის ნოტიო... Саზარელი Сული.... Мცივა... Мშიან... Ара, ცოცხალი ვარ!...Магრამ რა საშინელი სიჩუმეა! Ჩემი საკუთარი ფიქრის, გრძნობის ჩქრიალი მესმის! Сად ფიქრი და Сად ჩქრიალი?!... Თუ ცოცხა-

სიც და მოეხსენებინა არქიელისათვის: მღვდელი შ. ჭკუაზედ შესცდაო და „მსუბუქ გონებიან მღვდლებს მიჰუნტებსო“, არიქა უშველეთ რამეო.

ამ მოხსენებაზედ, როგორათაც ბლაღოჩინისა და მასთან დეკანოზისა, რომელსაც ტყუილის თქმა არ შეეფერება, არქიელს ყურადღება მიექცია და ხსენებული შ. სოფლიდგან დაუბარებია და გუბერნსკის პრავლენიეში გაუგზავნია შესამოწმებლათ, რომელიც ამ თვის 7 შეამოწმეს და, როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, იცნეს სრულს ჭკუაზედ. აი დასკვნა გუბერნსკის პრავლენიისა: „Присутствующіе не нашли никакого основанія сомнѣваться въ здоровомъ состояніи психическихъ способностей священника Ш.“ და სხვა.....

ამ ფაქტს ჩემგან განმარტება არ ეჭირება. მაგრამ ამას კი ვიტყვი, რომ შემდეგ ამისა როგორღა უნდა უყურებდეს ხალხი ამ გვარს სამღვდელოებას ღირსეულის თვალით, როდესაც თითონ ერთმანეთს ასე სწეწამენ: ზოგს სრულიად გიჟს ეძახიან და ზოგს მსუბუქ გონებიანს? არ ვიცი, ღმერთმანი, რა ცოდო მოსწევნია ამ ჩვენს სამღვდელოებას!

Z,

ტფილისი, 16 იანვარს.

დარიგება

სოფლებში მცხოვრებლებისა იმ ავათმყოფობის წინააღმდეგ, რომელსაც რუსები ეძახიან „чума рогатаго скота,“ ქართველები „საქონლის ჭირს“ და სომხები და თათრები „ოზარ“*).

საქონლის ჭირი ძალიან ხშირად გადაედება ავათმყოფი საქონლისაგან საღ საქონელს. აქედამა სჩანს, რომ ეს ავათმყოფობა შესაყარია ამისათვის ადვილად და გავრცელდება ხოლმე არამთუ ერთი სოფლის საქონლებში, არამედ ხშირად გადადის სხვა სოფლებშიაც. საქონლის ჭირის წინააღმდეგ ჯერ ნამდვილი წამლები არ არის, ამის გამო უმეტესი ნაწილი გაჭირიანებული საქონლისა იხოცება, ამისათვის არმცთუ თვითეული საქონლის პატრონი, არამედ ყველა სასოფლო საზოგადოება ყველა ღონისძიებას უნდა ხმარობდეს, რომ თავის საქონელში სხვაგნიდამ არ გადმოიტანოს ავათმყოფობა და თუ ვინიცობაა გადედვა, შეერთებულის ძალით ეცადნენ ამ ავათმყოფობის გაქრობას.

რომ უფრო ადვილად აღასრულონ ეს მიზანი, თვითეული მათგანი—რა წოდებისაც და ჩინისაც უნდა იყოს, თუ რქიანი საქონელი ჰყავს—სოფლების და ქალაქების საზოგადოებეები, მოვალენი არიან აღასრულონ ეს წესები; რომელნიც ქვემოთ იქნებიან მოყვანილნი.

რქიანი საქონლის ჭირის ნიშნები.

ვინც არ იცის, რომ საქონლის ჭირი გაჩენილია თავის ანუ ახლო-მახლო სოფლებში, ძალიან ძნელია თვით კარგი პატრონისათვისაც, რომ შენიშნოს დასაწყისში საქონლის ჭირით ავათ-გახდომა. ჩვეულებრივ პატრონი და თვითონ მწყემსიც ავათმყოფათ რაცხვენ იმ საქონელს, რომელიც ჭამას თავს დაანებებს, მაგრამ ეს ესე არ არის: ავათ გამხდარი საქონელი სამ-ოთხ და ზოგჯერ ხუთს დღესაც კიდევ სჭამს ხოლმე საჭმელს. ამისათვის მოხდება ხოლმე, რომ პატრონი იმ საქონელს, რომელიც დილით სჭამს, გაუშვებს ნახირში და საღამოზედ-კი თითქმის მკვდარი მოდის შინა და ერთი ანუ ორი დღის შემდეგ კვდება კიდეცა.

რაც უფრო ადრე შევნიშნავთ ავათმყოფობას და მივიღებთ იმის წინააღმდეგ საშუალებას, იმდენათ უფრო ბევრი იმედი იქნება ავათმყოფი საქონლის მორჩენაზე. ამის გარდა ამ საშუალებით უფრო ცოტა იქნება ღონისძიება სხვა საქონლის გაჭირიანებისა, თუ რომ ისევე დასაწყისში ავათ გამხდარს საქონელს განაშორებთ საღ საქონელს.

ამის გამო თვითოეულმა მეპატრონემ და მწყემსა უნდა მუყაითად ადევნოს თვალ-ყური თავის საქონელს, მაშინ როდესაც ახლო-მახლო სოფლებში ჭირია გაჩენილი, და ავათ გამხდარი საქონელი განაშოროს ნახირს რაც შეიძლება მალე.

*) ეს დარიგება შედგენილია ტფ. გუბ. საექიმო უწყებებისაგან ხალხში გასავრცელებლად. რადგან ჩვენში საქონლის ჭირი ჯერ კიდევ არ მოსპობილა, ამიტომ საჭიროთ ვნახეთ ამ დარიგების დაბეჭდვა; შემდეგ ეს დარიგება ცალკე წიგნათ გამოვა სოფლის საზოგადოებებში გასაგზავნელად. რედ.

ლი ვარ, რატომ არაფერი იძვრის! თუ მკვდარი ვარ, გრძნობას მკვდართან რა ხელი აქვს?!... ფიქრს ვგრძნობ, გრძნობას ვგრძნობ... უღვლადი უძრაობაა!.... ალბათ ეს არის სიკვდილი.....!

საფლავი... კუბო... აქ სასაფლავოა!.. სხვა მკვდრებიც გრძნობენ, რომ მკვდრები არიან?!... დაუძახო...ხმას რომ ვერ ვიღებ?.... სული კიდევ ხორცს დასტრიალებს, ენანება... ვაი, ვაიმე!.... ხმა არ არის... დაძახების სურვილს ვგრძნობ, ხმა არ ისმის!!...

„მკვდარიცა ვარ, არც მკვდარი ვარ, დაკლული..
„მეერდს საფლავნი—მოძმეთ კვნესა მესმის მით.
„სად უშველო? ვერც ვნუგეშობ ძმური ხმით,
„პირუტყულად ვარ ფიქრ—სულ გაშმაგებული!“

გარწმუნებ, მკითხველო, რა კაცსაც მაშინ გული არ ეტკინება, ან ცოტათ მაინც არ გაუჩუჩუნებს, ამ „ლეტარგისტის“ ან საერთოდ ამ გვარ მდგომარეობაში მყოფ მეორე ადამიანის ვაიზე, ის ადამიანი კაცი არ არის და გულის მაგიერ აყალა მიწის გუნდა უძევს მკერდში. კარგო მკითხველო! მე შენ გკითხამ: იმ ჭირვეულებაზე რას იტყვი, რომელიც თავის „მიმოსეირნობაში“ წიხლს ესვრის დამარხულ-ცოცხალ კაცთა და თავს კი იმითი მართლულობს, რომ მე ყველასაგან პატივცემული ჩემი სეხნიის ნალი მჭედია ფეხზედაო და ამიტომ (ჰმ!) არ უნდა გეწყინოთო? რას იტყვი იმ ადამიანზე, რომელიც შეკრულ კაცს შეეჭიდება, ქამანდს უგდებს და მეორმოცე წელიწადში გადაიგდებს და თან მიაძახებს: „თქვენ ჯერ დაბადებულნი არ იყავით, როცა ჩემმა სეხნიამ მე მაჯობინა და ამიტომ მე წინა ვარო?“ ან კი რა გეთქმის განცვიფრების მეტი, ჩემო მეგობარო მკითხველო!

პილაცის თქმული გამიგონია: „პეტრე მოციქული რომ გაცოცხლდეს, რომის პაპის მოადგილობას არ ირწმუნებსო“. ამისა კი რა მოგახსენოთ და ის კი მგონია, რომ ნიკო—ქართველს ნიკო—რუსი თავის მოადგილობაზე ამ შემთხვევაში მაინც უარს მოახსენებდა!

რაღა ზემო-ხსენებული „ლეტარგისტის“ მდგომარეობა და რაღა ჩემი ყოფნა; მართალია, ამისებრი ძნელი, უძრავი არსება არა მჭირია; მაგრამ ბევრად მაიც არ ჩამორჩება.

წარმოიდგინეთ ერთი ბრმა-ყრუ, ყველასგან დავიწყებული სოფელი ეხიცეთი, რომელშიაც ბატონ-ყმობა და დიანბეგობა შეურყეველად სუფევს და მე შენი მეგობარი თვალ წინ წარმოგიდგები. პოსრედნიკებს გამოცხადება დავიწყებიათ, თუ სხვა ტიელი მიზეზების გამო, აქ ძველებურად ყმა ბატონს ეჭაპანწყვეტება და დიამბეგს კი ემათრახ-ექრთამება. მიზეზი ალბათ „ლეტარგიის“ სენი უნდა იყვეს... ძველი დრო საერთოდ დაუმარხავსთ; მაგრამ აქ კი მაინც თავისას არ იშლის, იძახის: „არა ვარ მკვდარი, მიშველეთო!“

ეხიცეთს სხვაში რაში აქვს ლაზათი, რომ ლიტერატურაში ჰქონდეს.. ერთი დაბეჭდილი წიგნი არ მოიძებნება, არც საერო, არც სამღრთო, თუმცა აქ სამას სულში თითქმის ყველამ იცის კითხვა. ამას წინათ ერთმა ქალაქის მაწანწალა ბიჭმა შემოიტანა ორი წიგნი:—„არანკა“—გ. წერეთლისა და ქეციან „ეთერიანი“ და მთელი სოფელი შეიძრა, თითქო ზეციდამ ახალი მცნება რამ ჩამოვარდაო; პირველს წიგნს „ბაში-ბუზუკისას“ ეძახიან და მეორეს „უმი-შვილისას“. ერთი ეხიცეთელი მკითხავს, ჩუმათ, საიდუმლოთ: „უმი-შვილი რომ ამბობს: „ბევრს ნიჭიერს მწერალს კალამს ხელში აღებინებსო („ეთერიანი“), ვითომ რაო, მე ვარო?“—არა, მე უპასუხე, ალბათ ამითი უნდოდა ეთქვა: „ნიჭიერი ამასაც არ იტყოდაო!“

ნახვამდისინ, მეგობარო მკითხველო, საქმეებს თუ მალე მოვრჩი ამ ბრმა-ყრუ სოფელში, მაშინ შეიძლება უფრო გულ-დასმით ლაპარაკი. ნახვამდის..

იორდანე ტ—ი

სოფ. ეხიცეთი

აი როგორ დაიწყობა რქიან საქონელში ჭირი:

ავათ გამხდარი პირუტყვი დასუსტდება, მიდრეკ-მოდრეკა ეძნელება, დადის უნდომლათ, იწყობს ნახირიდგან უკან რჩენას. სიარულში ეტყობა პირუტყვს ტკაცატკუცი ფეხისსახსრებში.

ამ მდგომარეობაში საქონელი კარგათაც სჭამს და მუშაობს კიდეც. მაგრამ მწველელ ძროხებს და კამბეჩებს ამ დროს უცებ მოაკლდება რძე. ესე ერთი-ორი დღე ავათმყოფობა შეუმჩნევათ გაივლის, მაგრამ, თუ დააკვირდით კი, შენიშნავთ, რომ პირუტყვი უფრო-და-უფრო, მოწყენილია. დაღონებული, ბალანი აღარ უბრწყინავს, ყურებს ჩამოუშვებს, თვალები უშრება და უბრწყინდება, პირი ცხელი აქვს, ღრძილებზე და ენაზე წვრილ მუწუკებს დააყრის. ნაკელი უმაგრდება გვამში გვიან და ცოტა გამოსდის, ხოლო შარდი კი გამოსდის ხშირად და ბევრ-ბევრი.

ამ გვარად ავათ-მყოფი პირუტყვი, თუმცა უკლებს ჭამას, მაგრამ მაინც კიდევ სჭამს და იცოხება კიდეც, მაგრამ ცოხვნასაც უკლებს და შემდეგ სრულებითაც აღარ იცოხვნის. ამ დროს თვალებიდგან ცრემლების დენასაც იწყობს, ცხვირიდგან წვინტლის დენას და პირიდგან ძაფ-ძაფათ გამოსდის ნერწყვი. მუცელში სულ არ გადის, ან უცებ ხდება ფაღარათად და ზოგჯერ სისხლსა და თეთრს ნაწყვეტებსაც აყოლებს: უფრო ხშირად წევს. სუნთქავს მძიმეთ, კბილებს აკრაჭუნებს და ხშირად უყურებს მუცელს ხან ერთს, ხან მეორე მხარეს.

ამ მდგომარეობაშია ზოგჯერ პირუტყვი რამოდენიმე დღე და ზოგჯერ კი მეორე დღესვე კვდება წყნარად, დაუკანკალებლად, და უმეტეს ნაწილათ მარცხენა გვერდში ამოიდებს ხოლმე თავს.

(გაგრძელება)

თფილისის სამკურნალო

(4-ს აპრილის სახსოვრად)

ერევნის მაედანზე, წინამძღვაროვის სახლებში ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე, კვირას გარდა, დილის 8 საათიდამ დილისვე 10 საათამდინ.

ორშაბათს; ექიმი მინკევიჩი—ხირურგიულ ავათმყოფობისათვის, ბარალევიჩი და ლისიცევი—შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

სამშაბათს: ვერმიშევი და მაკაროვი—შინაგანი ავათმყოფობისათვის, თამამშევი—თვალის ექიმი.

ოთხშაბათს: ლისიცევი—შინაგანი ავათმყოფ., ქიუჩარიანცი—ვენერიული ავათმყოფობისათვის,

ხუთშაბათს: ვერმიშევი-შინაგან ავათმყოფობისათვის.

პარასკევს: ლისიცევი და ასტუროვი—შინაგანი ავათმყოფობისათვის და —ხირურგიულისთვის.

შაბათს: ვერმიშევი და მარკაროვი—შინაგანი ავათფმყოფი., ქიუჩარიანცი—ყურის და ხირურგიულ ავათმყოფობისათვის და თამამშევი—თვალის ავათმყოფობის.

კავკასიის საბებიო ინსტიტუტი

მშობიარე ქალები მიიღებიან ყოველთვის დღე და ღამე; ფასი დღეში 50 კაპ., ღარიბები უფასოთ მიიღებიან.

ცალკე ოთახების ქირა თვეში 30—50 მანეთამდის არის.

მიღება ავათმყოფი ქალებისა და ყმაწვილების.

ქალის ავათმყოფობისათვის:

ყოველ დღე, კვირას გარდა, 10 საათიდამ 11-დინ—დოქტორი ონანოვი.

ოთხშაბათობითა და შაბათობით 12 საათიდამ 1-მდინ—დოქტორი რემერტი.

სამშაბათობით და შაბათობით 11-დამ 12მდინ—დოქტორი ალბანუსი.

საყმაწვილო ავათმყოფობისთვის:

ხუთშაბათობით 11 საათიდამ 12-მდინ და კვირაობით 10-დამ 11-მდი—დოქტორი უშაკოვი.

შაბათობით 12 საათზე [illegible] დოქტორებისა: რემერტის, ალბანუსის და ონანოვის.

ინსტიტუტთან ახლად გაიხსნა განყოფილება, რომელშიაც საქალებო ავათმყოფობას არჩენენ. ამ განყოფილების საზოგადო ოთახში ავათმყოფთა უნდა აძლიონ დღეში—50 კაპ., ცალკე ოთახებში კი დღეში—1 მან.

განცხადებანი

ქუთაისში—ბალახვანში ისყიდება

სამოსახლო ადგილები ერთად და ცალკ-ცალკე.

უფრო დაწვრილებით შეტყობა შეიძლება ქუთაისში სვიმონ ივანეს ძეს მესხთან და თფილისში ელისაბედ ს. მარჯანოვთან (არსენალის ქუჩაზე, № 56), ბამაზოვის სახლები.

გაკვეთილები

ფრანცუზულის ენისა. პრაქტიული და თეორიული სწავლა. გრამატიკა და ლაპარაკი ფრანცუზულს ენზედ.

მსურველს შეუძლიან მიმართოს ქუთაისში, უფ. ზაქარია ქანდელაკის სადგომში.

ქართული სახალხო სიმღერები

შეგროვილი და გამოცემული

ზაქ. ჭიჭინაძისაგან.

წიგნი პირველი.

ფასი ყველგან ერთი შაური

ვისაც ჰსურს თავის რქიანი საქონელი და ღორები მარგებელი საკვებით ამრჩინოს, შეუძლიან მიმართოს ბორჯომის არყის ქარხანაში.

რკ. გზა.	დილა.		საღამ.		II კ.		III კ.	
თფილისი .	9	21	5	18				
მცხეთა. . .	10	11	6	27	-	68	-	38
გორი . .	11	58	9	43	2	40	1	23
ხაშური . .	1	29	11	57	3	92	2	18
სურამი. . .	1	44			4	42	2	46
ყვირილა .	5	49			5	81	3	23
რიონი. . .	6	47			6	75	3	75
სამტრედია .	7	41			7	73	4	29
ახ.-სენაკი .	—	—			8	57	4	76
ფოთი. . .	9	40			9	75	5	42
ფოთი . .	9	13						
ახ.-სენაკი.	—	—			1	18	-	66
სამტრედია.	11	16			2	6	1	14
რიონი . .	12	13			3	4	1	69
ყვირილა. .	1	18	ღამე		3	98	2	21
სურამი. . .	5	12	1	10	5	33	2	96
ხაშური . .	5	39	1	37	5	84	3	24
გორი . .	7	5	4	8	·	36	4	9
მცხეთა .	8	50	6	59	9	8	5	4
თფილისი .	9	31	7	56	9	75	5	42

ტელეგრაფი	მ.	კაპ
ოცი სიტყვა თფილისიდამ:		
ქუთაისს, ფოთს . .	1	—
გორს, დუშეთს, სიღნაღს	-	50
როსტოვს, ოდესას, მოსკოვს	2	—
პეტერბურგს, ვარშავას . .	2	—
ოსმალეთში, შვეიცარიაში	3	—
იტალიაში და საფრანგეთში.	3	50
ინგლისში	3	75

ფოშტა

ა) თფილისიდამ: საზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს—ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ. ოზურ.—პარასკ. და ორშ. კახეთს—სამშ. და შაბ. ბ) ქუთაისიდამ: თფილისისა და ფოთისაკენ—ყოველ დღე, კვირას გარდა. ოზურგეთს—ორშ. და პარასკ.

წიგნის გაგზავნა რუსეთში და საზღვარ გარეთ:	კაპ.
ღია წიგნის	4
დაბეჭდილის (სამი მისხალი) .	8

ბირჟა	მან.	კაპ
პეტერბურგი, 16 იანვარს.		
ერთი ყაღალთი ღირს:		
ლონდონში 23 პენსი.	—	78
პარიჟში 263 სანტიმი.	—	62
ესკონტი (სარგებლისფასი)	7½	—
ბანკის ბილეთი 5%	95	[illegible]
მოგებიანი (პირველის ხ.	232	25
მოგებიან. (მეორე ხესხი)	229	5[illegible]
ბირაოს ფურცლები:		
ფილ. სააზნ. ბანკისა.		—
ხერსონის ბანკი	83	25
მოსკოვის . .	83	50
აქციები:		
ოდესის სავაჭრო ბანკის	177	—
ფოთი-თფილ. რკინ. გზის	—	—
შავი ზღვის ცეცხ. გემ[illegible]	527	—
კავკაზის და მერკური[illegible]	225	—
პიოვ. საზღვევ. საზ[illegible]	745	50
პეტერბ. საზღვევ. საზ.	235	50
მოსკოვის საზღვევ. საზ.	268	—

მაზანდა	მან	კაპ
თფილისი, 18 იანვარს:		
ფქვ. თეთ. ბანჯისა, ფუთ.	2	15
ფქვილი წითელი . .	1	80
ქერი ფუთი . . .	1	45
ბამბა ერევნისა, ფუთი .	8	60
—ამერიკისა, ფუთი . .	8	80
ბაპენტილი ბამბა ფუთი.	12	60
მატყლი თუშური ფთ.	8	—
—თარაქამისა ფთ. .	4	80
აბრეშუმი ნუხური სტ.	1	90
ქონი, ფუთი. . .	4	80
ცვილის სანთელი ფუთი.	8	—
სტეარინის სანთელი, ფ.	14	—
ხორცი ძროხისა. ლიტ.	—	90
—ცხვრისა, ლიტრა. .	—	90
სპირტი, გრადუსი .	—	15
შაქარი, ბროც. ფუთი .	9	20
—ფხვნილი ფუთი . .	8	60
ყავა გრგვალი, ფუთი .	—	75
ზეთი კუნჯუთისა ფუთ.	14	—
ოქრო ½ იმპერიალი. .	8	20

Дозволено цензурою Тифлисъ, 18 Января 1878 г. Типографія Меликова. გამომცემელი ს. მელიქიშვილი. რედაქტორი ს. მესხი.